

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/Б/ ОК32-2023
	Екземпляр № 1	Арк ____ / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету

бізнесу та сфери обслуговування

30 серпня 2023 р.,

протокол № 5

Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»

спеціальності 051 «Економіка»

освітньо-професійної програми «Цифрова економіка»

факультету бізнесу та сфери обслуговування

кафедра фінансів та цифрової економіки

Схвалено на засіданні кафедри

фінансів та цифрової економіки

28 серпня 2023 р.,

протокол № 9

Завідувач кафедри

Наталія ВИГОВСЬКА

Гарант освітньо-професійної
програми

Наталія ОВАНДЕР

Розробник: д.е.н., проф. кафедри фінансів та цифрової економіки

УЦАПОВСЬКИЙ Юрій

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів –2		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 6 самостійної роботи – 6,5		Лекції	
	24 год.	4 год.	
	Практичні		
	48 год.	6 год.	
	Лабораторні		
	0 год.	0 год.	
	Самостійна робота		
78 год.	140 год.		
Вид контролю: екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 48 % аудиторних занять, 52 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 7% аудиторних занять, 93 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» є формування у студентів спеціальності «Економіка» теоретично-прикладних знань про сучасне значення, функціональне наповнення та інструментарій міжнародної економічної діяльності України у конкурентному середовищі, а також навиків роботи з інформаційними та правовими базами економічної діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни є формування у студента:

- розуміння форм та засобів навчання в освоєнні нових знань у сфері міжнародної економічної діяльності України з дотриманням принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення;
- прагнення професійного зростання, толерантності та адаптивності до інноваційних змін;
- абстрактного мислення, навичок виявлення та формалізації проблем у сфері міжнародної економічної діяльності України;
- систематизації та упорядкування отриманої інформації, оцінки на її основі впливу факторів на процеси та явища міжнародної економічної діяльності України;
- пояснення механізмів функціонування міжнародних економічних відносин у контексті міжнародних економічних зв'язків України;
- розуміння відмінностей та особливостей функціонування міжнародної торгівлі товарами і послугами; міжнародного руху капіталів та міжнародного кредитування; міжнародного науково-технічного співробітництва; міжнародних валютно-фінансових відносин та міжнародної міграції робочої сили.
- навичок вибору та застосування інформаційно-аналітичного інструментарію моніторингу тенденцій розвитку світових ринків робочої сили, капіталів, товарів та послуг, ілюструвати та презентувати результати опрацювання статистичних даних та аналітичних матеріалів з питань міжнародної економічної діяльності України.

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати і розуміти

- принципи та класифікацію форм міжнародної економічної діяльності;
- класифікацію суб'єктів міжнародної економічної діяльності;
- передумови виникнення та характерні ознаки сучасного світового господарства;
- показники ефективності міжнародної економічної діяльності держави;
- сутність, принципи побудови та структуру платіжного балансу держави;
- показники відкритості та фактори впливу на конкурентоспроможність національної економіки на світових ринках товарів, послуг, капіталу;
- участь України у міжнародному науково-технічному співробітництві;
- участь України у системі міжнародних валютно-фінансових відносин та міжнародних інтеграційних процесах;

вміти

- демонструвати навички використання фахової термінології у сфері

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 4

міжнародної економічної діяльності;

- порівнювати різні за змістом і методологією підходи щодо міжнародної економічної діяльності держави, аналізувати їх переваги та недоліки;
- здійснювати комплексний аналіз тенденцій розвитку міжнародної економічної діяльності держави у різноманітних сферах, вміти окреслювати їхні особливості, оцінювати та аргументувати механізми їх функціонування;
- використовувати досвід історичних етапів розвитку міжнародної економічної інтеграції для аналізу процесів і явищ і сучасній економічній діяльності України, враховуючи вплив цивілізаційних чинників;
- обґрунтовувати власний погляд на події та факти міжнародної економічної діяльності та публічно його репрезентувати;

Зміст навчальної дисципліни скерує студентів щоб набути такі **компетентності**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»:

- ПК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.
- ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.
- СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
- СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими таких **програмних результатів навчання** за спеціальністю 051 «Економіка»:

- ПРН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.
- ПРН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
- ПРН17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.
- ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 5

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ ТА УЧАСТЬ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ ТА РУХУ КАПІТАЛІВ

Тема 1. Концептуальні основи та сучасні особливості міжнародної економічної діяльності держави

Предмет курсу «Міжнародна економічна діяльність України» (МЕДУ): природа та сутність поняття. Структура та завдання курсу. Поняття «міжнародна економічна діяльність» та «зовнішньоекономічна діяльність» у системі наукових категорій міжнародної економіки.

Принципи МЕД: загальні, національні та специфічні. Україна як суб'єкт світового господарства. Загальна характеристика та зміст «Хартії економічних прав та обов'язків держав» (1974). Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (1991).

Класифікація форм міжнародної економічної діяльності. Міжнародна торгівля товарами і послугами. Міжнародний рух капіталів і міжнародне кредитування. Міжнародне науково-технічне співробітництво. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Міжнародна міграція робочої сили. Участь у роботі міжнародних економічних організацій. Співробітництво у вирішенні глобальних економічних проблем.

Класифікація суб'єктів міжнародної економічної діяльності та її критерії. Ієрархія суб'єктів МЕД залежно від рівня міжнародної взаємодії. Національні й транснаціональні суб'єкти господарювання. Складові системи регулювання зовнішньоекономічної сфери: загальнодержавні, координаційні, галузеві, територіальні, спеціалізовані та недержавні, що діють на основі статутних документів. Міжнародні економічні організації як суб'єкти міжнародного права: Світова організація торгівлі (СОТ), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, Економічна і соціальна рада ООН (ЕКОСОР).

Світове господарство – сфера здійснення міжнародної економічної діяльності. Передумови виникнення та характерні ознаки сучасного світового господарства. Процеси глобалізації у сучасному світовому господарстві. Класифікація країн за рівнем економічного розвитку та за рівнем економічного зростання. Загальна характеристика індексу людського розвитку (ІЛР) та методи його обчислення. Тенденції розвитку сучасного світового господарства.

Тема 2. Ефективність міжнародної економічної діяльності держави

Поняття автаркії та відкритої економіки. Теорія міжнародної торгівлі (абсолютних переваг) Адама Сміта. Теорія порівняльних переваг Давида Рікардо. Протекціонізм та

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 6

ліберальна зовнішньоекономічна політика.

Показники відкритості економіки. Обсяги експортно-імпортних операцій. Обсяги міжнародного кредитування та інвестування. Зовнішній державний борг. Експортна, імпортна та зовнішньоторговельна квоти. Індекс відкритості ринку Міжнародної торгівельної палати. Зв'язок між відкритістю національної економіки та її ефективністю. Конкурентоспроможність національної економіки.

Платіжний баланс держави як відображення міжнародної економічної діяльності. Сутність, принципи побудови та структура платіжного балансу. Закон України «Про національний банк України» (1999). Основні компоненти платіжного балансу: рахунок поточних операцій та операцій з капіталом; фінансовий рахунок. Поняття дефіциту та профіциту платіжного балансу.

Зовнішній борг держави. Класифікація структури валового зовнішнього боргу: за чотирма основними секторами економіки; за термінами погашення; за фінансовими інструментами. Показники валового зовнішнього боргу держави.

Тема 3. Україна у міжнародній торгівлі товарами і послугами

Торгівля товарами в системі МЕД. Основні чинники впливу на поширення міжнародної торгівлі. Природні та набуті переваги України в міжнародній торгівлі. Місце України у світовому поділі праці. Геостратегічні особливості участі України у міжнародній торгівлі. Інтеграція України в СОТ.

Структура експортно-імпортних операцій товарами в економічній діяльності України. Аналіз експортно-імпортних операцій суб'єктів господарювання. Сальдо зовнішньої торгівлі. Зовнішньоторговельний оборот. Розрахунок експортно-імпортних квот та зовнішньоторговельної квоти. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами. Товарна структура експорту та імпорту держави. Географічна структура міжнародної торгівлі товарами. Основні тенденції розвитку зовнішньої торгівлі товарами в Україні.

Зовнішня торгівля послугами в Україні. Характерні риси та особливості міжнародної торгівлі послугами. Види послуг за класифікацією Світового банку та СОТ. Відображення операцій з торгівлі послугами в платіжному балансі МВФ. Структура торгівельного балансу послугами в Україні. Динаміка експорту-імпорту послуг в Україні. Основні тенденції міжнародної торгівлі послугами в Україні.

Інтеграція України в СОТ. Головне призначення та цілі діяльності Світової організації торгівлі. Статус країни з ринковою економікою. Участь України в інформаційній системі СОТ. Торгівельні та системні інтереси України в СОТ. Основні завдання та пріоритети експортної політики України. Оптимізація імпорту та пріоритети імпортної політики України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк __ / 7

Тема 4. Міжнародний рух капіталів і Україна

Особливості сучасних інвестиційних процесів. Вивіз капіталу, його форми та цілі. Довгострокові зарубіжні інвестиції. Прямі та портфельні інвестиції. Форми міжнародного кредитування. Тенденції у сфері міжнародного інвестування. Місце транснаціональних корпорації в інвестиційній діяльності.

Україна на міжнародному інвестиційному ринку. Рейтинги інвестиційної привабливості країн. Динаміка міжнародної інвестиційної позиції України. Структура прямих іноземних інвестицій в економіку України. Проблеми надходження інвестицій в економіку України. Структура вивезеного капіталу за межі України.

Інвестиційна політика в Україні. Трансформаційна специфіка національної участі в міжнародних ринках капіталів. Напрями розширення інвестиційної привабливості в Україні. Співробітництво України з Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Прозорість управлінських рішень та зниження рівня корупції в Україні.

Модуль 2.

УЧАСТЬ УКРАЇНИ НА СВІТОВИХ РИНКАХ ПРАЦІ, ІННОВАЦІЙ ТА У МІЖНАРОДНИХ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИХ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Тема 5. Україна на світовому ринку праці

Міжнародна міграція робочої сили. Сутність та причини міжнародної міграції робочої сили. Класифікація видів міжнародної міграції робочої сили. Особливості та основні напрями міграції робочої сили у сучасному світі.

Світовий ринок праці. Шляхи формування світового ринку праці. Освітня, статева та географічна структура міграційних потоків у світі. Зв'язок міграції із середнім рівнем доходів у державі. Вплив грошових переказів мігрантів на розвиток географічних регіонів світу.

Регулювання міжнародних міграційних процесів. Регулювання міжнародної міграції робочої сили. Загальна декларація прав людини (1948). Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права (1966). Міжнародний пакт про політичні й громадянські права (1966). Міжнародна конвенція ООН про захист прав усіх трудящих-мігрантів і членів їх родин (1990). Міжнародна організація праці (МОП) та її основні функції. Основні функції Міжнародної організації з міграції (МОМ). Міграційні обмеження.

Структура еміграції та імміграції в Україні. Причини еміграції населення з України. Структура, напрями та динаміка еміграційних потоків з України. Структура основних сфер працевлаштування українських емігрантів. Регіональний зріз еміграції в Україні. Обсяги та динаміка грошових переказів трудових мігрантів в Україну. Структура та динаміка імміграційних потоків в Україну за географічною, віковою, освітньою ознаками.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 8

Міграційна політика в Україні. Проблеми у сфері міжнародної міграції робочої сили в Україні. Нормативно-правова база регулювання міграції в Україні. Закон України «Про зовнішню трудову міграцію» (2015). Закон України «Про імміграцію» (2001). Міграційні та імміграційні квоти. Напрями вирішення проблем міжнародної міграції в Україні.

Тема 6. Україна у міжнародному науково-технічному співробітництві

Правові основи міжнародного науково-технічного співробітництва. Правові інструменти захисту нових технологій: патенти, ліцензії, копірайти, товарні марки. Основні форми передачі технологій: патентні угоди, ліцензійні угоди, «ноу-хау», інжиніринг. Види ліцензійних платежів: роялті, паушальний платіж, участь у прибутку, участь у власності. Інновації та їх основні види: продуктові, процесові, маркетингові, організаційні. Основні канали обміну технологіями: міждержавний, міжфірмовий, внутрішньофірмовий.

Експорт-імпорт інновацій в Україні. Глобальний індекс інноваційності (GII). Рівень інноваційної ефективності (IER). Місце України в GII та IER. Проблеми інноваційного розвитку економіки України. Галузева та регіональна структура інноваційної діяльності в Україні. Джерела інноваційних видатків в Україні. Структура та напрями зовнішньої торгівлі українськими технологіями.

Інноваційна політика в Україні. Основні положення Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» (2015). Напрями діяльності України у Програмі ЄС «Горизонт 2020». Основні напрями міжнародного співробітництва України в межах програми «EUREKA». Основні цілі макроекономічного регулювання науково-технічного співробітництва.

Тема 7. Україна у системі міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин

Сутність міжнародних валютно-фінансових відносин. Класифікація валютно-фінансових операцій, що покладена в основу системи національних рахунків ООН. Валютні курси та їхня класифікація. Валютна політика та її форми. Девальвація та ревальвація валюти. Валютні ринки та типи валютних угод: валютні операції з негайним постачанням (спот), форвардні та ф'ючерсні операції. Міжнародний кредит та класифікація боргових зобов'язань Світовим банком.

Валютно-фінансова політика НБУ. Активність України на міжнародному валютному ринку. Основні фактори впливу на курс національної грошової одиниці. Динаміка обмінного курсу української гривні до долара США і євро. Динаміка купівлі-продажу іноземної валюти населенням України. Вплив дефіциту платіжного балансу на динаміку обмінного курсу національної валюти.

Державне регулювання міжнародних кредитно-розрахункових відносин. Структура

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк __ / 9

зовнішнього кредитування економіки України. Короткострокові та довгострокові кредити та цінні папери. Динаміка зовнішнього кредитування та цінних паперів в Україну. Політика регулювання зовнішнього боргу України.

Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями. Співробітництво України із Світовим банком. Історія співробітництва України з Міжнародним валютним фондом (МВФ). Стратегія діяльності України з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР). Україна та Європейський інвестиційний банк (ЄІБ).

Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція та економічна безпека України

Передумови, сутність та мета міжнародної економічної інтеграції. Передумови міжнародної економічної інтеграції. Основні етапи міжнародного інтеграційного процесу. Конкретні цілі регіональної економічної інтеграції.

Інтеграція в Європейський Союз як провідний напрям інтеграції України . Мета Європейського Союзу, завдання та етапи економічної інтеграції України. Ратифікація угоди про Асоціацію України та ЄС (2014). Загальна характеристика положення про створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ). Прогнозовані економічні вигоди для українських експортерів від ПВЗВТ. Встановлення безвізового режиму між Україною та ЄС.

Економічна безпека України в умовах відкритої економіки. Бразильська концепція колективної економічної безпеки (1974). Вразливість національних економічних інтересів від інтеграційних процесів. Основні сфери загрози економічній безпеці України. Якісна трансформація моделі національної економіки в умовах поглиблення міжнародної економічної діяльності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк. — / 10

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Кредитні модулі	Змістовні модулі	Усього	Кількість годин		
			Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	2	2	3	4	7
№ 1	Змістовний модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ ТА УЧАСТЬ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ ТА РУХУ КАПІТАЛІВ				
	Тема 1. Концептуальні основи та сучасні особливості міжнародної економічної діяльності держави	19	4	6	9
	Тема 2. Ефективність міжнародної економічної діяльності держави	17	2	6	9
	Тема 3. Україна у міжнародній торгівлі товарами і послугами	19	4	6	9
	Тема 4. Міжнародний рух капіталів і Україна	17	2	6	9
	Модульна контрольна робота № 1 (6-й тиждень)	3			3
	Разом змістовний модуль 1	75	12	24	39
№ 2	Змістовний модуль 2. УЧАСТЬ УКРАЇНИ НА СВІТОВИХ РИНКАХ ПРАЦІ, ІННОВАЦІЙ ТА У МІЖНАРОДНИХ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИХ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ				
	Тема 5. Україна на світовому ринку праці	19	4	6	9
	Тема 6. Україна у міжнародному науково-технічному співробітництві	17	2	6	9
	Тема 7. Україна у системі міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин	19	4	6	9
	Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція та економічна безпека України	17	2	6	9
	Модульна контрольна робота № 2 (12-й тиждень)	3			3
	Разом змістовний модуль 2	75	12	24	39
	Всього	150	24	48	78

5. Теми семінарських занять

з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Модуль 1</i>		
1	Тема 1. Концептуальні основи та сучасні особливості міжнародної економічної діяльності держави	6
2	Тема 2. Ефективність міжнародної економічної діяльності держави	6
3	Тема 3. Україна у міжнародній торгівлі товарами і послугами	6

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк. — / 11

з/п	Назва теми	Кількість годин
4	Тема 4. Міжнародний рух капіталів і Україна	4
5	Модульна контрольна робота № 1 (6-й тиждень)	2
<i>Модуль 2</i>		
6	Тема 5. Україна на світовому ринку праці	6
7	Тема 6. Україна у міжнародному науково-технічному співробітництві	6
8	Тема 7. Україна у системі міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин	6
9	Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція та економічна безпека України	4
10	Модульна контрольна робота № 2 (12-й тиждень)	2
11	Разом	48

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Концептуальні основи та сучасні особливості міжнародної економічної діяльності держави

1. Яке місце належить міжнародній економічній діяльності в забезпеченні конкурентоспроможності сучасної економіки України?
2. Які з видів господарської діяльності, на вашу думку, за своєю природою є міжнародними?
3. За якими критеріями класифікують суб'єкти міжнародної економічної діяльності?
4. Назвіть перелік суб'єктів міжнародного співробітництва, що визначає Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність».
5. Перерахуйте основні завдання та напрями діяльності міжнародних економічних організацій.
6. Україна продала до Польщі олію, яку виробляє спільне україно-польське підприємство. Які види і форми зовнішньоекономічної діяльності присутні у цій угоді?
7. Назвіть позитивні і можливі негативні риси лібералізації міжнародної економічної діяльності.
8. На основі прикладів розкрийте фактори сучасного світового поділу праці.

Тема 2. Ефективність міжнародної економічної діяльності держави

1. Розкрийте спільні риси та відмінності теорії міжнародної торгівлі Адама Сміта та теорії порівняльних переваг Давида Рікардо.
2. Сформулюйте основні риси відкритої економіки. Чому протекціоністські заходи держави не завжди досягають бажаного ефекту?
3. Чому експортна, імпортна та зовнішньоторговельна квоти характеризують відкритість

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк __ / 12

національної економіки, але не можуть засвідчувати ефективність міжнародної економічної діяльності?

4. Чи пов'язані між собою відкритість національної економіки та її конкурентоспроможність?

5. Чи існує прямий зав'язок між відкритістю національної економіки та її ефективністю?

6. Обґрунтуйте, чому на основі платіжного балансу країни можна скласти враження щодо ефективності її міжнародної економічної діяльності?

7. Стисло охарактеризуйте минулорічний платіжний баланс України.

8. Наведіть показники та охарактеризуйте структуру валового зовнішнього боргу України.

Тема 3. Україна у міжнародній торгівлі товарами і послугами

1. Чим може бути корисною інформація щодо географічної і товарної структури міжнародної торгівлі у контексті зовнішньоекономічної діяльності України?

2. За допомогою яких інструментів держава може впливати на характер та умови міжнародної торгівлі?

3. Окресліть основні галузеві та геополітичні пріоритети розвитку міжнародної торгівлі товарами і послугами.

4. Які основні фактори та економічні передумови визначають особливості участі України у міжнародній торгівлі послугами?

5. У чому відмінність між природними та набутими перевагами України у міжнародній торгівлі?

6. Охарактеризуйте види міжнародних послуг за класифікацією Світового банку та СОТ.

7. Поясніть яким чином розраховуються експортно-імпорتنі та зовнішньоторговельна квоти.

8. Чим вигідно Україні членство в СОТ?

Тема 4. Міжнародний рух капіталів і Україна

1. За якими критеріями можна здійснити порівняльний аналіз прямих та портфельних інвестицій?

2. Заповніть таблицю, що характеризує теорії міжнародного руху капіталу економічної системи:

Назва теорії	Основні представники	Зміст теорії
Теорія життєвого циклу		

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк __ / 13

Теорія інтернаціоналізації капіталу		
Теорії розміщення виробництва		
Теорія влади ринку		
Теорія інвестиційного розвитку країни		
Теорія олігополії і приватних іноземних інвестицій		
Теорія інвестиційного середовища		

3. Розкрийте зміст статистичного методу оцінки інвестиційного клімату за методикою агенцій «Moody's», «Standard&Poor's», «Fitch IBCA».

4. Розкрийте зміст методу дисконтування, який застосовується в універсальній методиці оцінки інвестиційного клімату Всесвітнього банку.

5. Охарактеризуйте можливі наслідки залучення іноземних інвестицій країною-реципієнтом.

6. Який вплив на процеси міжнародного інвестування мають офшорні зони?

7. Назвіть та охарактеризуйте основні конкурентні переваги транснаціональних корпорацій у міжнародному русі капіталів.

8. Охарактеризуйте сучасні тенденції розвитку нових форм у середовищі транснаціональних підприємств.

Тема 5. Україна на світовому ринку праці

1. Розкрийте категорію «інтернаціональна вартість робочої сили» та фактори, що впливають на її формування у сучасних умовах?

2. Заповніть таблицю, що характеризує теорії світового ринку праці та міжнародної трудової міграції:

Назва теорії	Основні представники	Зміст теорії
Неокласична економічна теорія	Дж. Харріс, М. Тодаро та ін.	
Теорія людського капіталу	Дж. Беккер, Г. Кларк та ін.	
Нова економічна теорія	Дж. Тейлор,	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк __ / 14

міграції	П. Арнольд та ін.	
Теорія глобальних систем	І. Валлерстайн, С. Сассен	
Теорія дуального ринку праці	Дж. Пайєр	
Теорія міграційних систем	Ф. Хьюго, Е. Тейлор та ін.	
Теорія кумулятивної причинності	Д. Мессі	
Теорія світового ринку праці	Дж. Джонсон	

3. Розкрийте причини суперечностей між громадянами європейських країн та трудовими іммігрантами. Назвіть можливі шляхи подолання таких суперечностей.

4. Окресліть переваги та недоліки міграційних процесів для країн-реципієнтів та країн-донорів.

5. Розкрийте географічну та галузеву структуру української трудової еміграції.

6. Якими є сучасні центри тяжіння робочої сили?

7. Які методи використовує Україна для регулювання імміграційних трудових потоків?

8. Назвіть основні проблеми, що стоять перед Україною у площині трудової міграції та основні шляхи їх вирішення.

Тема 6. Україна у міжнародному науково-технічному співробітництві

1. Назвіть правові інструменти, що допомагають країнам захищати новітні технології.

2. Як Ви розумієте термін: «міжнародна передача технологій»?

3. Перелічіть та охарактеризуйте основні форми міжнародної передачі технологій.

4. Які спостерігаються структурні зрушення у зовнішній торгівлі України новітніми технологіями протягом останніх років?

5. Поясніть, чому Україна залишається нетто-імпортером новітніх технологій?

6. На яку сферу економічної діяльності припадає найбільший експорт новітніх технологій в українській економіці?

7. Розкрийте перспективи участі України у рамковій програмі Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт 2020» для розвитку освіти та науки.

8. Охарактеризуйте найважливіші макроекономічні цілі науково-технічної діяльності у зовнішньоекономічній політиці України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк __ / 15

Тема 7. Україна у системі міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин

1. Назвіть умови надання та функції міжнародного кредиту у світовій економіці та джерела формування міжнародних кредитних ресурсів.

2. Заповніть таблицю, що характеризує теорії міжнародних валютних відносин:

Назва теорії	Основні представники	Зміст теорії
Теорія паритету купівельної спроможності	Д. Юм, Д. Рікардо, Г. Кассель та ін.	
Теорія регульованої валюти	І. Фішер, Дж. М. Кейнс	
Нормативна теорія валютного курсу	Р. Манделл, Дж. Мід, А. Ланьї та ін.	
Теорія ключових валют	Дж. Вільямс, А. Хансен, Р. Хоутрі	
Теорія плаваючих валютних курсів	М. Фрідман, Г. Джонсон, Ф. Махлуп, Г. Гірш та ін.	
Теорія фіксованих паритетів і курсів	Дж. Робінсон, Ф. Грехем, А. Браун та ін.	
Модель фіксованої ціни	Р. Манделл, М. Флемінг	
Модель гнучкої ціни	Дж. Френкель, м. Мусс, Д. Білсон та ін.	

3. Розкрийте специфіку позичково-депозитних операцій на євrorинках.
4. Визначте сутність, структуру та показники зовнішнього боргу країни.
5. Окресліть напрями вирішення проблеми зовнішнього боргу України.
6. Якими є причини девальвації національної валюти України?
7. Розкрийте напрями співробітництва між Україною і Світовим банком.
8. Перерахуйте та розкрийте зміст основних видів валютної політики держави.

Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція та економічна безпека України

1. Сформулюйте та охарактеризуйте основні перешкоди на шляху політичної та економічної інтеграції України в Європейський Союз.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк __ / 16

2. Що, на ваш погляд, є спільне, а що відмінне між економічним союзом і повною економічною інтеграцією?

3. Чому вступ в ЄС є пріоритетним напрямом зовнішньої політики України? Які економічні складові цього процесу?

4. Яким чином процеси глобалізації впливають на соціально- економічний розвиток України?

5. Назвіть міжнародні організації, що беруть участь у вирішенні глобальних проблем людства.

6. У вирішенні яких глобальних проблем бере участь Україна?

7. Назвіть та охарактеризуйте основні, на сучасному етапі, загрози економічній безпеці України.

8. Назвіть найбільш перспективні напрями міжнародного співробітництва України.

7. Індивідуальні завдання

Протягом семестру студенти в індивідуальному порядку опрацьовують теоретичний матеріал і готують доповідь (есе) з окремих питань семінарського заняття, яку потім презентують у виступі або передають на перевірку викладачу. Окремі положення есе (доповіді) можуть бути винесені на обговорення на семінарському занятті.

8. Методи навчання

МН1 – вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);

МН2 – наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);

МН3 – практичні (різні види вправ та завдань, виконання розрахунків, практики);

МН4 – пояснювально-ілюстративний (передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами);

МН5 – репродуктивний, в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком;

МН6 – метод проблемного викладу;

МН7 – частково-пошуковий (евристичний);

МН8 – дослідницький метод;

МН9 – дискусійний метод.

9. Методи контролю

Контроль складається з поточного контролю, виконання студентами самостійної роботи, модульного контролю та підсумкового контролю (екзамену).

Поточний контроль з дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» базується на оцінці результатів вивчення теоретичних питань семінару, виконанні самостійної роботи та участі в дискусії навколо гіпотетичних завдань з галузі міжнародної економічної діяльності держави. Для з'ясування рівня самостійної підготовки студентів практикуються поточні контрольні та самостійні роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 17

Модульний контроль базується на результатах відвідування студентами лекційних та семінарських занять та відпрацюванні навчального матеріалу (у випадку пропуску занять) і завершується написанням модульної контрольної роботи.

Протягом семестру студент денної форми навчання має виконати **дві модульні контрольні роботи**. До кредитної модульної роботи студент допускається у разі позитивних результатів проміжного контролю.

Модульна контрольна робота містить теоретичні питання, а також завдання, що скеровуються на виявлення рівня підготовки студента за темами курсу «Міжнародна економічна діяльність України».

До **екзамену** студент допускається у разі позитивних оцінок за підсумками модульних контрольних робіт.

Підсумковий контроль здійснюється через визначення загального підсумкового балу за роботу студента протягом навчального семестру, а також через оцінювання за результатами підсумкового тестування.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
10	15	10	15	15	10	15	10	

Схема нарахування балів

Підсумкова оцінка з курсу «Міжнародна економічна діяльність України» розраховується таким чином:

$$O_{\text{результ.}} = k_1 * O_{\text{пот.}} + k_2 * O_{\text{мод.}} + k_3 * O_{\text{сам.}}$$

O пот. – результати поточної активності студента на семінарських заняттях; O мод. – результати модульних контрольних робіт; O сам. – оцінка за самостійну роботу.

k1, k2, k3 – коефіцієнти, що визначають внесок поточної активності студента на семінарах, модульних контрольних робіт та самостійної роботи на підсумковий результат:

$$k_1 = 0,3; k_2 = 0,4; k_3 = 0,3.$$

Округлення підсумкової оцінки до цілого числа здійснюється за правилами математики.

Рейтингові бали переводяться в оцінки за шкалою оцінок відповідно до критеріїв відповідності рейтингових балів національній шкалі оцінювання знань:

Шкала оцінювання

За шкалою ECTS	Оцінка	Бали
A	Відмінно	90–100
B	Добре	82-89
C		74-81

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк __ / 18

D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно, з обов'язковим перескладанням окремих модулів	35-59
F	Незадовільно, з обов'язковим перескладанням повного курсу	0-34

11. Рекомендована література

Основна

1. **Міжнародна економічна діяльність України:** підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, О.В. Гончаренко та ін.; За ред. А. А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. –704 С.
2. **Бестужева С. В.** Міжнародна економічна діяльність України: навчальний посібник / С. В. Бестужева. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 216 с.
3. **Міжнародна економіка:** підручник / Д. Г. Лукьяненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук – К.: КНЕУ, 2014. – 762 с.
4. **Шталь Т. В.,** Доброскок Ю. Б., Тищенко О. О. Міжнародна економічна діяльність України: курс лекцій / Шталь Т. В., Доброскок Ю. Б., Тищенко О. О. – Харків: видавництво Форт, 2014. – 199 с.

Допоміжна

1. **Новицький В. Є.** Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 948 с.
2. **Міжнародна економічна діяльність України:** навчальний посібник/ В.П. Галушко, Н. Є. Голомша, О. М. Файчук, О. В. Файчук. – К.: НУБіП України, 2016. – 447 с.
3. **Міжнародна економіка:** навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін.; за заг. ред. С. М. Макухи. – Х.: Право, 2012. – 192 с.

12. Інформаційні ресурси ІНТЕРНЕТ

1. Bloomberg Global Innovation Index 2017. URL: <https://www.bloomberg.com/graphics/2015-innovative-countries/>
2. Comparative advantage URL: http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/Comparative_advantage.html
3. Fortune Global 500 List 2017. URL: http://fortune.com/global500/visualizations/?iid=recirc_g500landing-zone1
4. Global Connectedness Index. URL: http://www.dhl.com/en/about_us/logistics_insights/studies_research/global_connectedness_index/global_connectedness_index.html

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідє ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк __ / 19

5. Global Flow of Tertiary-Level Students. URL: <http://uis.unesco.org/en/uis-student-flow>
6. Globaledege. URL: <https://globaledege.msu.edu/>
7. Index of Economic Freedom [Електронний ресурс] – режим доступу:
<http://www.heritage.org/index/visualize>
8. Network Readiness Index. URL: <http://reports.weforum.org/global-information-technology-report-2015/network-readiness-index/>
9. New protectionism URL:
http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/New_protectionism.html
10. OECD. URL: <https://data.oecd.org/>
11. Quotas and tariffs URL:
http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/Tariffs_and_quotas.html
12. The atlas of economic compexity. URL: <http://atlas.cid.harvard.edu/>, <http://atlas.media.mit.edu/>
13. The Corruption Perceptions Index. URL: <https://www.transparency.org/research/cpi/overview>
14. The Global Enabling Trade Report. URL: <http://reports.weforum.org/global-enabling-trade-report-2016/>
15. The Global Innovation Index. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2017-report>
16. The Logistics Performance Index. URL: <https://lpi.worldbank.org/>
17. The observatory of economic complexity [Електронний ресурс] – режим доступу:
atlas.media.mit.edu/ru/
18. The pattern of trade URL:
http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/The_pattern_of_trade.html
19. The WTO URL: http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/The_WTO.html
20. Trade liberalisation URL:
http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/Trade_liberalisation.html
21. Trade openness URL:
http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/Trade_openness.html
22. Trade protectionism URL:
http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/Trade_protectionism.html
23. Trading Economics. URL: <https://tradingeconomics.com/>
24. UNCTAD. URL: <http://unctad.org/en/Pages/themes.aspx>
25. UNdata. URL: <http://data.un.org/Default.aspx>
26. UNESCO. URL: <http://uis.unesco.org/en/home#slideoutmenu>
27. UNIDO. URL: <http://www.unido.org>
28. United Nations. URL: <http://www.un.org/ru/index.html>
29. Why do countries trade? URL:
http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/Why_do_countries_trade.html
30. Індекс глобалізації (KOF Globalization Index). URL: <http://globalization.kof.ethz.ch/>
31. Індекс глобальної конкурентоспроможності. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/>
32. Індекс легкості ведення бізнесу. URL: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2017>
33. Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>
34. Міждержавний статистичний комітет країн СНД [Електронний ресурс] – режим доступу:
<http://www.cisstat.com/>
35. Рейтинг бюджетної прозорості. URL: <http://survey.internationalbudget.org/#rankings>,
<http://www.internationalbudget.org/opening-budgets/open-budget-initiative/open-budget-survey/open-budget-survey-data-explorer/>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -32-2020
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 20

36. Рейтинг інвестиційної привабливості. URL: <https://www.bdo-ibc.com/index/global-comparison/overall-index/>
37. Рейтинг недієздатності (вразливості) держави. URL: <http://fundforpeace.org/fsi/>
38. Світова організація торгівлі (WTO). URL: <https://www.wto.org>
39. Світовий банк URL: <http://www.worldbank.org/ru/country>
40. ЦРУ. URL: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/up.html>.
41. Офіційний портал Верховної ради <http://rada.gov.ua/>
42. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/ua>
43. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>
44. Організація Об'єднаних Націй ООН <http://www.un.org/ru/documents/index.html>
45. Всесвітній банк <http://www.worldbank.org/>
46. Сайт Міжнародної Торгівельної організації <http://www.wto.org/>
47. Організація Економічного Співробітництва і Розвитку (ОЕСР) <http://www.oecd.org/>
48. Європейський союз <http://europa.eu/>
49. Міжнародний валютний фонд <http://www.imf.org>
50. Міжнародна організація праці <http://www.ilo.org>